

**SMRTELNÁ
AGONIE
KAPITALISMU
A ÚKOLY
ČTVRTÉ
INTERNACIONÁLY
'PŘECHODNÝ PROGRAM'**

*LEV
DAVIDOVIČ
TROCKIJ*

SMRTELNÁ AGONIE KAPITALISMU A ÚKOLY ČTVRTÉ INTERNACIONÁLY 'PŘECHODNÝ PROGRAM'

– OBSAH –

PŘEDMLUVA.....	2
OBJEKTIVNÍ PODMÍNKY PRO SOCIALISTICKOU REVOLUCI.....	3
PROLETARIÁT A JEHO VEDENÍ.....	3
MINIMÁLNÍ PROGRAM A PROGRAM PŘECHODU.....	4
POHYBLIVÁ STUPNICE MEZD A ODPRACOVANÝCH HODIN.....	5
ODBORY V PŘECHODNÉM OBDOBÍ.....	6
ZÁVODNÍ VÝBORY.....	7
„OBCHODNÍ TAJEMSTVÍ“ A DĚLNICKÁ KONTROLA PRŮMYSLU.....	8
VYVLASTNĚNÍ JEDNOTLIVÝCH SKUPIN KAPITALISTŮ.....	9
VYVLASTNĚNÍ SOUKROMÝCH BANK A ZESTÁTNĚNÍ ÚVĚROVÉHO SYSTÉMU.....	10
STÁVKOVÁ HLÍDKA – OBRANNÉ GARDY – DĚLNICKÉ MILICE – OZBROJENÍ PROLETARIÁTU.....	10
SVAZEK DĚLNÍKU A ROLNÍKŮ.....	12
BOJ PROTI IMPERIALISMU A VÁLCE.....	13
DĚLNICKO-ROLNICKÁ VLÁDA.....	16
SOVĚTY.....	18
ZAOSTALÉ ZEMĚ A PROGRAM PŘECHODNÝCH POŽADAVKŮ.....	19
PROGRAM PŘECHODNÝCH POŽADAVKŮ VE FAŠISTICKÝCH ZEMÍCH.....	20
SSSR A PROBLÉMY PŘECHODNÉHO OBDOBÍ.....	22
PROTI OPORTUNISMU A NEPRINCIPIÁLNÍMU REVIZIONISMU.....	24
PROTI SEKTÁŘSTVÍ.....	26
OTEVŘME CESTU ŽENÁM-DĚLNICÍM! OTEVŘME CESTU MLÁDEŽI!.....	26
POD PRAPOR ČTVRTÉ INTERNACIONÁLY!.....	28

PREDMLUVA

Smrtná agonie kapitalismu a úkoly Čtvrté internacionály, známá rovněž jako „Přechodný program“ je základním programovým dokumentem přijatým na zakládající sjezdu Čtvrté internacionály v září 1938.

Čtvrtá internacionála byla založena na základě revolučních internacionálních myšlenek rok před vypuknutím druhé světové války, kdy politické strany Druhé a Třetí internacionály již proklamovali svoji připravenost podporovat jisté imperialistické mocnosti v nadcházející válce. Její založení bylo významným stádiem v boji, který začal v roce 1923 v Sovětském svazu a poté se rozšířil po celém světě — boje za opravdový leninismus zahájený Levou opozicí pod vedením Lva Trockého proti privilegované revizionistické sovětské byrokracii, vedené Josefem Stalinem.

Trockij, který byl tehdy v exilu v Mexiku, se zakládajícího sjezdu nemohl účastnit, ale na jaře 1938 napsal „Přechodný program“, který byl sjezdem po několikaměsíční mezinárodní diskusi přijat. Považoval jeho přijetí za klíčový výdobytek revolučního hnutí od dob Lenina, a jeho pečlivé studium se jistě vyplatí i dnes při každém vážnějším boji proti kapitalismu a imperialismu, neboť především poskytuje přístup a metodu pro vypořádání se s klíčovými problémy sjednocení mas pro revoluční boj o moc. Trockij současně varoval, že „Přechodný program“, napsaný v roce 1938, není kompletní a že bude vyžadovat úpravy plynoucí ze zkušeností s jeho aplikací.

Naštěstí řada Trockého myšlenek k Přechodnému program byla stenograficky zachycena při několika diskusích, kterých se účastnil ještě před zakládajícím sjezdem. Rozsáhlé rukopisy s jeho otázkami, odpověďmi a námitkami lze nalézt v publikacích „Spisy Lva Trockého (1938-1939)“ a v „Lev Trockij o Straně práce ve Spojených státech“.

OBJEKTIVNI PODMINKY PRO SOCIALISTICKOU REVOLUCI

Politická situace ve světě je ve svém souhrnu charakterizována zejména historickou krizí vedení proletariátu.

Ekonomické předpoklady pro proletářskou revoluci již obecně dospěly k nejvyššímu bodu zralosti, jež může být dosažen za kapitalismu. Výrobní síly lidstva stagnují. Nové vynálezy a inovace již neumožňují zvýšit úroveň materiálního bohatství. Hospodářská krize za podmínek sociální krize celého kapitalistického systému způsobuje ještě těžší odcizení a utrpení mas. Rostoucí nezaměstnanost prohlubuje finanční krizi státu a podryvá nestabilní měnové systémy. Demokratické režimy, stejně jako fašistické, se potácejí od jednoho bankrotu k druhému.

Sama buržoazie nevidí žádné východisko. V zemích, kde již byla donucena vsadit vše na poslední kartu fašismu, se nyní rítí se zavřenými očima do ekonomické a vojenské katastrofy. V historicky privilegovaných zemích, t.j. kde si buržoazie může ještě dovolit po určité období luxus demokracie z nakumulovaného národního bohatství (Velká Británie, Francie, Spojené Státy, atd.), jsou všechny tradiční politické strany kapitálu ve stavu zmatku hraničícím s paralizou vůle. „Nový úděl“i přes okázalou rozhodnost počátečního období, představuje jen specifickou formu politického zmatku, možnou jen v zemi, kde buržoazie dokázala naakumulovat obrovské bohatství. Současná krize, aniž ještě dospěla do svého kulminačního bodu, již názorně ukázala, že politika „Nového údělu“, stejně jako politika Lidové fronty ve Francii, neotevívá žádné nové východisko z ekonomické slepé uličky.

Mezinárodní vztahy nepředstavují o nic lepší obraz. Pod zvyšujícím se tlakem kapitalistické desintegrace, vyúsťují imperialistické rozpory do slepé uličky, ve které se jednotlivé potyčky a místní krvavá střetnutí (Ethiopie, Španělsko, Dálný Východ, Střední Evropa) nezbytně musí sloučit do požáru světových rozměrů. Buržoazie si je samozřejmě vědoma smrtelného nebezpečí, které by pro její vládu znamenala nová válka. Tato třída je však nyní ještě méně schopná odvrátit válku, než tomu bylo v předvečer roku 1914.

Veškeré řeči o tom, že historické podmínky pro socialismus ještě „nedozrály“ jsou jenom produktem neznalosti, nebo vědomého oklamávání. Objektivní podmínky pro proletářskou revoluci nejenže dozrály, ale začaly poněkud zahnívat. Bez socialistické revoluce v nejbližším historickém období hrozí nebezpečí katastrofy pro celou lidskou kulturu. Nyní je řada na proletariátu, t.j., zejména na jeho revoluční avantgardě. Historická krize lidstva se nyní eliminuje na historickou krizi vedení.

PROLETARIÁT A JEHO VEDENÍ

Hospodářství, stát a politika buržoazie a její mezinárodní vztahy jsou nyní zcela oslepeny sociální krizí, charakteristickou pro předrevoluční období společnosti. Hlavní překážkou na cestě přeměny předrevolučního stavu do revolučního je oportunistický charakter vedení proletariátu: jeho maloměstácká zbabělost před velkoburžoazií a jeho zárdcovské spojení s ní i přes její smrtelnou agonii.

Ve všech zemích se proletariát topí v hluboké nespokojenosti. Mnohamilionové masy znovu a znovu vstupují na cestu revoluce. Jsou však vždy zastaveny svou vlastní konzervativní byrokratickou mašinerií.

Španělský proletariát učinil od dubna 1931 řadu hrdinských pokusů o převzetí moci a řízení osudu společnosti. Nicméně jeho vlastní strany (sociální demokraté, stalinisté, anarchisté a POUM), každá svým způsobem představovaly brzdu, čímž připravily Frankův triumf.

Velká vlna okupačních stávekve Francii , zejména během června 1936, ukázala jednoznačnou připravenost proletariátu svrhnout kapitalistický systém. Nicméně vedoucí organizace (socialisté, stalinisté, syndikalisté) pod praporem Lidové fronty uspěly (alespoň dočasně) v usměrnění a přehrazení tohoto revolučního proudu. Nebývalá vlna okupačních stávek a obdivuhodně rychlý nárůst masového odborového hnutí ve Spojených Státech (CIO) je nejneoddiskutovatelnějším výrazem instinktivní snahy amerických dělníků povýšit se na úroveň úkolů diktovaných jim historií. Ale rovněž zde vedoucí politické organizace, včetně nově vytvořené CIO, dělají vše možné, aby udržely na uzdě revoluční tlak mas a paralyzovaly je.

Definitivní přechod Komunistické Internacionály (Kominterny) na stranu buržoazního pořádku, její cynicky kontrarevoluční úloha po celém světě, zejména ve Španělsku, Francii, ve Spojených Státech a ostatních „demokratických“ zemích vytvořila dodatečné výjimečné světovému proletariátu obtíže . Pod praporem Říjnové Revoluce odsuzujesmiřlivecká politika praktikovaná „Lidovou frontou“ proletariát k impotenci a klestí cestu fašismu.

„Lidová fronta“ na jedné straně – fašismus na druhé to jsou poslední politické opory imperialismu v jeho boji proti proletářské revoluci. Z historického hlediska jsou však oba tyto zdroje dočasnými náhražkami. Zahnívání kapitalismu pokračuje pod znakem frygijské čapky ve Francii stejně jako pod znakem hákového kříže v Německu. Nic z toho, co je neschopné a neochotné svrhnout buržoazii, nemůže být východiskem.

Orientace mas je určována za prvé podmínkami zahnívajícího kapitalismu a za druhé zrádnou politikou starých dělnických organizací. Z těchto faktorů je první samozřejmě rozhodující: zákonitosti dějin jsou silnější, než je byrokratický aparát. Bez ohledu na to, jak se metody sociálních zrádců liší – od Blumova „sociálního“ zákonodárství po Stalinovy zinscenované procesy – nikdy nezlomí revoluční vůli proletariátu. Jak čas pokročí, jejich zoufalé snahy zadržet kolo historie jasněji odhalí masám, že krize vedení proletariátu, která se stala krizí lidské kultury, může být vyřešena pouze Čtvrtou internacionálou.

MINIMÁLNÍ PROGRAM A PŘECHODNÝ PROGRAM

Strategickým úkolem nejbližšího období – předrevolučního období agitace, propagandy a organizace – spočívá v překonání protikladu mezi zralostí objektivních revolučních podmínek a nezralostí proletariátu a jeho předvoje (zmatků a zklamání starší generace a nezkušeností mladší generace). Je nutné pomoci masám v procesu každodenního boje najít most mezi současnými požadavky a socialistickým programem revoluce. Tento most musí zahrnovat systém přechodných požadavků vyplývajících z dnešních podmínek a z dnešního uvědomění širokých vrstev dělnické třídy a nezvratně vedoucích k jednomu konečnému závěru: dobytí moci proletariátem.

Klasická sociální demokracie, fungující v epoše progresivního kapitalismu, rozdělovala svůj program do dvou na sobě nezávislých částí: minimálního programu, jež se omezoval na reformy uvnitř buržoazní společnosti, a maximálního programu, který sliboval

nahrazení kapitalismu socialismem v neurčité budoucnosti. Mezi minimálním a maximálním programem neexistoval žádný most. A vskutku sociální demokracie žádný takový most nepotřebovala, jelikož slovo socialismus se používalo pouze pro sváteční řečnění. Kominternu se vydala na cestu následování sociální demokracie, a to v epoše úpadku kapitalismu: když obecně nemohla být ani řeč o systematických sociálních reformách a zvýšení životní úrovně mas; v době, kdy každý vážný požadavek proletariátu a dokonce každý vážný požadavek maloměšťáctvanutně přesahuje meze kapitalistických majetkových vztahů a buržoazního státu.

Strategický úkol Čtvrté internacionály leží nikoliv v reformování kapitalismu, ale v jeho svržení. Jeho politickým cílem je uchvácení moci proletariátem s cílem vyvlastnění buržoazie. Nicméně uskutečnění tohoto strategického úkolu není možné, aniž by se věnovala co nejkonzentrovější pozornost být jen malým a dílčím otázkám taktiky. Všechny složky proletariátu, všechny jeho vrstvy, povolání a skupiny musí být vtaženy do tohoto revolučního hnutí. Současná epocha je rozdílná nikoliv tou skutečností, že osvobozuje revoluční stranu od každodenní práce, ale tím že dovoluje provádět tuto práci nerozlučně spolu s aktuálními úkoly revoluce.

Čtvrtá internacionála nevyřazuje program starých minimálních požadavků v míře, ve které si tyto programy zachovaly alespoň část jejich životní síly. Neúnavně obhajuje demokratická práva a sociální vymoženosti dělníků. Provádí však tuto každodenní práci v rámci v současnosti správné, tj. revoluční perspektivy. Pokud se staré dílčí minimální požadavky mas střetávají s destruktivními a rozkladnými tendencemi zahrnujícího kapitalismu — a to se stávána každém kroku, Čtvrtá internacionála přichází se systémem přechodných požadavků, jejichž podstata spočívá ve skutečnosti, že ještě otevřeněji a rozhodněji budou směřovány proti samým základům buržoazního režimu. Starý „minimální program“ je nahrazen přechodným programem, jehož úkol spočívá v systematické mobilizaci mas k proletářské revoluci.

POHYBLIVÁ STUPNICE MEZD A ODPRACOVANÝCH HODIN

Za podmínek rozkládajícího se kapitalismu žijí masy dále zbídačelým životem utlačovaných ohroženy více než kdy jindy nebezpečím svržení do propasti pauperismu (zbídačení). Musí obhajovat svůj žvanec chleba, nemohou-li dosáhnout více. Není ani potřeba, ani příležitost zde vyčíslovat jednotlivé dílčí požadavky, které znovu a znovu vyvstávají na základě konkrétních okolností — národních, místních, odborových. Avšak dva základní hospodářské neduhy, které ztělesňujírostoucí absurdnost kapitalistického řádu, to jest, nezaměstnanost a vysoké ceny, vyžadují zobecnění hesel a metod boje.

Čtvrtá internacionála vyhláší nekompromisní boj politice kapitalistů, která se do značné míry snaží přenést celé břemeno militarismu, krize, desorganizace měnového systému a všech ostatních jizev vyplývajících ze smrtelné agonie kapitalismu na bedra pracujících, stejně jako politice jejich agentů, reformistů. Čtvrtá internacionála požaduje zaměstnanost a důstojné životní podmínky pro všechny.

Ani inflace měny, ani její stabilizace nemohou sloužit jako hesla proletariátu, neboť to jsou jen dva konce stejné hole. Proti zvyšujícímu se růstu cen, který s příchodem války nabude ještě více nekontrolovatelný charakter, lze bojovat pouze s heslem pohyblivé stupnice mezd. To znamená, že kolektivní smlouvy musí zajišťovat automatický růst mezd

ve vztahu k růstu cen spotřebního zboží. Pod hrozbou vlastního rozpadu si proletariát nemůže dovolit přeměnu rostoucího počtu dělníků nachronicky nezaměstnané chudáky, žijící ze splešek rozpadající se společnosti. Právo na zaměstnání je jediným vážným právem, jež zbylo dělníkovi ve společnosti založené na vykořisťování. Toto právo je mu dnes upíránona každém kroku. Nazrál čas vystoupit proti nezaměstnanosti, jak „strukturální“, tak „konjunkturální“ spolu s heslem veřejných prací i s heslem pohyblivé stupnice pracovní doby. Odbory a ostatní masové organizace musí zavázat dělníky i nezaměstnané k solidaritě vzájemné odpovědnosti. Na tomto podkladě by veškerá práce, jež je k dispozici, byla rozdělena mezi všechny dělníky podle toho, jak je definována délka pracovního týdne. Průměrná mzda každého dělníka zůstává stejná jako byla za původního pracovního týdne. Mzdy by na základě přísně garantovaného minima sledovaly pohyb cen. Pro dnešní katastrofické období není možné přijmout jiný program.

Vlastníci a jejich advokáti budou dokazovat nerealizovatelnost těchto požadavků. Menší, obzvláště zbídačelí, kapitalisté budou navíc poukazovat na své účetní knihy. Dělníci kategoricky odmítají tyto závěry a argumenty. Nestojíme před normální srážkou mezi protichůdnými materiálními zájmy. Úkolem je ochránit proletariát před zhoubou demoralizace a zkázou. Je to otázka života a smrti jediné tvůrčí a progresivní třídy a tím i zástavy pro budoucnost lidstva. Jestliže kapitalismus není schopen uspokojit požadavky nevyhnutelně vyplývající z kalamit, jež sám způsobil, tak nechť zhyne. Realizovatelnost nebo nerealizovatelnost je v daném případě otázkou poměru sil, jež se rozhodne pouze bojem. Prostřednictvím tohoto boje, nehladě na jeho okamžité praktické výsledky, dojdou dělníci nejlépe k pochopení nutnosti likvidace kapitalistického otroctví.

ODBORY V PŘECHODNÉM OBDOBÍ

V boji za dílčí a dočasné požadavky dělníci více než kdy jindy potřebují masové organizace, zejména odbory. Mocný růst odborového hnutí ve Francii a Spojených Státech je nejlepším odmítnutím kázání ultralevých doktrinářů, kteří tvrdí, že se odbory „ve své užitečnosti přežily.“

Bolševik-leninista stojí v prvních řadách zákopů u všech druhů bojů, i když zahrnují pouze skromné materiální zájmy nebo demokratická práva dělnické třídy. Účastní se aktivně v masových odborových hnutích, aby je posílil a zvedl jejich bojového ducha. Nekompromisně bojuje proti každému pokusu podřídit odbory buržoaznímu státu a vázat proletariát „vnucenou arbitráží“ a každé jiné formě policejního poručení — nejen fašistického, ale i „demokratického“. Pouze na základě takové práce uvnitř odborů je možný úspěšný boj proti reformistům, včetně stalinské byrokracie. Sektářské pokusy vytvořit nebo zachovat malé „revoluční“ odbory, jako druhé vydání strany, znamená ve skutečnosti vzdát se boje za vedení dělnické třídy. Je nezbytné vytvořit toto pevné pravidlo: všechny kapitulantské druhy sebeizolace od masového odborového hnutí se rovnají zradě revoluce a jsou neslučitelné s členstvím ve Čtvrté internacionále.

Čtvrtá internacionála současně rozhodně odmítá a odsuzuje odborářský fetišismus, charakterizující jak tradeunionisty, tak syndikalisty.

a) Odbory neposkytují, a v souvislosti s jejich úkoly, složením a získáváním členstva ani nemohou poskytovat hotový revoluční program a následek toho ani nemohou nahradit stranu. Vytvoření národních revolučních stran jako sekci Čtvrté internacionály je centrálním

úkolem přechodného období.

b) Odbory, i ty nejsilnější, sdružují ne více než 20-25% dělníků, převážně kvalifikovanějších a lépe placených. Nejvíce utlačovaná většina dělníků je vtahována do boje pouze epizodicky, během období výjimečných vzplanutí dělnického hnutí. Během těchto okamžiků je nutno vytvářet organizace ad hoc, zahrnující celou bojující masu: stávkové výbory, závodní rady a konečně dělnické rady – sověty.

c) Odbory, jakožto organizace reprezentující horní vrstvy proletariátu, podlehají silným tendencím ke kompromisu s buržoazně demokratickým režimem, o čemž svědčí minulé historické zkušenosti, včetně nedávných zkušeností s anarchosyndikalistickými odbory ve Španělsku. V obdobích ostrého třídního boje usilují vedoucí orgány odborů o to stát se pány masového hnutí, aby ho učinily neškodným. To se již stává během období obyčejných stávek, zejména v případě masových okupačních stávek, které otřásají principem buržoazního vlastnictví. V období války nebo revoluce, kdy se buržoazie topí ve výjimečně velkých potížích, se odboroví lídři obvykle stanou buržoazními ministry.

Z tohoto důvodu se sekce Čtvrté internacionály musí snažit nejen obnovit nejvyšší vedení odborů, směle a rozhodně prosazovat v kritických okamžicích nové bojovné odborové předáky místo rutinních funkcionářů a kariéristů, ale rovněž vytvářet ve všech možných instancích nezávislé bojovné organizace těsněji odpovídající úkolům masového boje proti buržoazní společnosti; a v případě nutnosti necouvnut ani od přímého rozkolu s konzervativním aparátem odborů. Jestliže je zločinem obrátit se zády k masovým organizacím z důvodů pěstování sektářských iluzí, je jím stejně tak i pasivní snášení podřízení masového revolučního hnutí konrole otevřeně reakčních nebo převlečených konzervativních („pokrovových“) byrokratických klik. Odbory nejsou cílem samy o sobě; jsou pouze prostředkem na cestě k proletářské revoluci.

ZÁVODNÍ VÝBORY

Během přechodného období nemá dělnické hnutí systematický a vyvážený, ale horečnatý a výbušný charakter. Hesla, jakož i organizační formy, musí být podřízeny ukazatelům hnutí. Vedení na stráž jak proti rutině jednání tak i proti zamoření, musí citlivě reagovat na iniciativy mas.

Okupační stávky jsou nejnovějším výrazem takového druhu iniciativy, která jde za hranice normální kapitalistické procedury. Nezávisle na požadavcích stávkujících, dočasné obsazení závodů zasazuje ránu idolu kapitalistického vlastnictví. Každá stávka tohoto druhu klade praktickým způsobem otázku, kdo je pánem závodu, kapitalista nebo dělníci?

V těchto stávkách je tato otázka kladena pouze epizodicky a závodní výbory ji dávají organizační vyjádření. Závodní výbor zvolený zaměstnanci závodu okamžitě vytváří protiváhu vůli vedení závodu.

Proti reformistické kritice tzv. „ekonomických royalistů“ typu Forda v protikladu k „dobrým“ „demokratickým“ vykořisťovatelům, klademe heslo závodních výborů jako centrální bod boje proti jedné idruhým.

Odboroví byrokraté budou zpravidla bránit vytváření závodních výborů, tak jako budou bránit každému smělému kroku na cestě k mobilizaci mas.

Nicméně, čím širší bude rozmach hnutí, tím snadnější bude tento odpor zlomit. Tam,

kde se stali členy odborů všichni zaměstnanci už v „klidných“ časech, bude výbor formálně shodný s obvyklým odborářským orgánem, ale obnoví svůj štáb a rozšíří jeho funkce. Hlavní význam výboru však leží ve skutečnosti, že se stane bojovým štábem pro takové vrstvy dělnické třídy, které obvykle nemohou odbory pohnout k akci. Právě z těchto více utlačovaných vrstev přicházejí nejoddanější oddíly revoluce.

Od okamžiku, kdy se odbory v továrně objeví, vytvoří se fakticky dvojí vláda. Svou podstatou reprezentuje přechodný stav, protože v sobě zahrnuje dva nesmiřitelné režimy: kapitalistický a proletářský. Fundamentální význam závodních výborů je přesně obsažen ve skutečnosti, že otevírá dveře, když ne do přímo revolučního, tak do předrevolučního období mezi buržoazním a proletářským režimem. To, že propagace myšlenky závodních výborů není ani předčasná ani umělá, dostatečně demonstrují vlny okupačních stávek, které se šíří několika zeměmi. Nové vlny tohoto typu budou v nejbližší budoucnosti neodvratitelné. Je nutno začít kampaň za závodní výbory včas, abychom nebyli přistiženi nepřipraveni.

„OBCHODNÍ TAJEMSTVÍ“ A DĚLNICKÁ KONTROLA PRŮMYSLU

Liberální kapitalismus, založený na soutěži a volném obchodu, je zcela věcí minulosti. Jeho nástupce, monopolistický kapitalismus, nejenže nezmirňuje anarchii trhu, ale dává jí naopak obzvláště ničivý charakter. Nutnost „kontroly“ hospodářství, pověření státu „dohledem“ nad průmyslem a „plánováním“ je dnes uznáváno – alespoň slovy – téměř všemi současnými buržoazními a maloburžoazními směry, od fašistických k sociálně demokratickým. U fašistů je to hlavně otázka „plánovaného“ rabování lidí pro válečné účely. Sociální demokraté připravují vysušit oceán anarchie lžičkami byrokratického „plánování“. Inženýři a profesori píšou články o „technokracii“. V jejich zbabělých experimentech „regulování“ demokratické vlády narazí hlavou do nepremozitelné sabotáže ze strany velkokapitálu.

Současně existující vztah mezi vykořisťovateli a „kontrolory“ je nejlépe charakterisován tím, že pánové „reformátoři“ se zastávají ve zbožném vytržení před prahech velkých společností a jejich obchodními „tajemstvími“. Zde převládá princip nezasahování do obchodu. Účty mezi jednotlivými kapitalisty a společnostmi zůstávají tajemstvím kapitalistů: společnosti jim do nich nic není. Nabízená motivace pro zásadu obchodního tajemství je zřejmě jako v epoše liberálního kapitalismu svobodná soutěž. Ve skutečnosti trusty nemají mezi sebou tajemství. Obchodní tajemství současného období jsou součástí stálých intrik monopolního kapitalismu proti zájmům společnosti. Projekty omezení autokracie „ekonomických royalistů“ budou nadále politováníhodnými fraškami, dokud budou vlastníci výrobních prostředků moci skrývat před výrobci a spotřebiteli machinace vykořisťování, loupeže a podvodu. Odstranění „obchodního tajemství“ je prvním krokem ke skutečné kontrole průmyslu.

Pracující mají právo znát „tajemství“ závodu, trustu, celého odvětví průmyslu, národního hospodářství jako celku neméně než kapitalisté. Zaprvé a především, banky, těžký průmysl a hromadná doprava musí být vystaveny zkoumání mikroskopem. Nejbližší úkoly dělnické kontroly musí být vyjasnit aktiva a pasiva společnosti, počínaje jednotlivými podniky; stanovit jaký skutečný podíl národního důchodu si přisvojují jednotliví kapitalisté a jaký vykořisťovatelé jako celek; odhalit zákulisní dohody a podvody bank a trustů;

konečně odhalit všem členům společnosti nebyvalé plýtvání lidskou prací v důsledku kapitalistické anarchie a nezastřené honby za ziskem.

Žádný úředník buržoazního státu nemá takové postavení, aby mohl provést důsledně tuto práci, ať by měl sebevětší pravomoce. Celý svět byl svědkem nemohoucnosti prezidenta Roosevelta a ministerského předsedy Bluma tváří tvář komplotům „60 nebo 200 rodin“ ve svých zemích. K přemožení odporu vykořisťovatelů je nezbytný masový tlak proletariátu. Pouze závodní výbory mohou realizovat skutečnou kontrolu výroby, s přizváním jako konzultantů – nikoliv jako ‘technokratů’ – specialistů upřímně oddaných lidu: účetních, statistiků, inženýrů, vědců, atd.

★   ★   ★

Boj proti nezaměstnanosti nemůže být vůbec brán vážně bez výzvy k široké a směle organizaci veřejných prací. Avšak veřejné práce mohou mít trvalý a progresivní význam pro společnost jakož i pro samotné nezaměstnané jen tehdy, stanou-li se součástí všeobecného plánu vypracovaného na řadu let. V rámci tohoto plánu by dělníci požadovali obnovení práce v soukromých podnicích uzavřených v důsledku krize a jejich přeměnu ve veřejné služby. Dělnická kontrola by v těchto případech byla nahrazena přímým dělnickým řízením.

Vypracování alespoň nejzákladnějšího ekonomického plánu — z hlediska vykořisťovaných a nikoliv vykořisťovatelů — je bez dělnické kontroly nemožné, to jest aniž by dělníci měli přístup ke všech otevřeným a skrytým zdrojům kapitalistického hospodářství. Výbory reprezentující jednotlivé podniky by na konferencích zvolili příslušné výbory trustů, celých odvětví průmyslu, hospodářských regionů a nakonec národního hospodářství jako celku. Dělnická kontrola by se tak stala školou plánovaného hospodářství. Na základě zkušeností s kontrolou by se proletariát připravil pro přímé řízení znárodněného průmyslu, když udeří hodina pro tuto možnost.

Těm kapitalistům, zejména z nižších a středních vrstev, kteří z vlastní iniciativy někdy předhazují svoje účetnictví dělníkům — obvykle proto, aby dokázali nutnost snížení mezd — dělníci odpoví, že se nezajímají o účty jednotlivých bankrotářů a polobankrotářů, ale o účetnictví vykořisťovatelů jako celku. Dělníci si nemohou a nechtějí přizpůsobit svoji životní úroveň požadavkům jednotlivých kapitalistů, kteří jsou sami obětí vlastního režimu. Úkolem je reorganizovat celý systém výroby a distribuce na důstojnějším a praktikovatelném základě. Pokud je zrušení obchodních tajemství nezbytnou podmínkou dělnické kontoly, pak tato kontrola je prvním krokem na cestě k socialistickému řízení národního hospodářství.

VYVLASTNĚNÍ JEDNOTLIVÝCH SKUPIN KAPITALISTŮ

Socialistický program vyvlastnění, tj. politického svržení buržoazie a likvidace jejího ekonomického panství, by v žádném případě neměl, když to příležitost umožňuje, během současného přechodného období bránit vyzdihování požadavků vyvlastnění několika klíčových průmyslových odvětví významných pro národní existenci, nebo nejvíce parazitních skupin buržoazie.

Tedy jako odpověď na pitomoučké nářky pánů demokratů o diktatuře „60 rodin“ ve Spojených státech nebo „200 rodin“ ve Francii stavíme požadavky vyvlastnění těchto 60 nebo 200 feudálně kapitalistických mocipánů.

Stejně tak požadujeme vyvlastnění korporací s monopolním postavením ve zbrojním průmyslu, železnic, v odvětvích nejdůležitějších surovinových zdrojů, apod.

Rozdíl mezi těmito požadavky a zmateným reformistickým heslem „znárodnění“ spočívá v následujícím: 1) odmítáme vyplácení náhrad; 2) varujeme masy před demagogy z Lidové fronty, kteří poskytující znárodnění medvědí službu zůstávají ve skutečnosti agenty kapitálu; 3) vyzýváme masy, aby se spoléhaly pouze na svoji revoluční sílu; 4) spojujeme otázku vyvlastnění s uchopením moci dělníky a rolníky.

Nezbytnost vydvíhování hesel vyvlastňování při každodenní agitaci v jejich specifických formách a nejenom v naší propagandě v jejich nejobecnějších aspektech je diktováno skutečností, že různá odvětví průmyslu jsou na odlišném stupni vývoje, mají různé místo v životě společnosti a procházejí odlišnými stádii třídního boje. Pouze obecné revoluční povstání proletariátu může postavit na pořad dne úplné vyvlastnění buržoazie. Úkolem přechodného období je připravit proletariát k řešení tohoto problému.

VYVLASTNĚNÍ SOUKROMÝCH BANK A ZESTÁTNĚNÍ ÚVĚROVÉHO SYSTÉMU

Imperialismus znamená vládu finančního kapitálu. Bok po boku s trusty a syndikáty a často je přerůstající, soustřeďují banky ve svých rukou skutečnou vládu nad hospodářstvím. Banky svoji strukturou vyjadřují v koncentrované formě celou strukturu moderního kapitálu: spojují tendence monopolu s tendencemi anarchie. Organizují zázraky technologie, mamutí podniky, mocné trusty; a rovněž organizují vysoké ceny, krize a nezaměstnanost. Je nemožné pokročit ani o jeden vážný krok dopředu v boji proti monopolistickému despotizmu a kapitalistické anarchii – které se vzájemně doplňují ve svém díle destrukce – když jsou řídicí místa v bankách ponechána v rukou kořistných kapitalistů. K tomu, aby byl vytvořen jednotný systém investic a úvěru, spolu s racionálním plánem odpovídajícím zájmům všeho lidu, je nutno spojit všechny banky do jedné národní instituce. Pouze vyvlastnění soukromých bank a koncentrace celého úvěrového systému v rukou státu poskytne tomuto systému potřebné skutečné, t.j. materiální – nejen pouze papírové a byrokratické – zdroje pro hospodářské plánování.

Vyvlastnění bank v žádném případě nevede nutně k vyvlastnění bankovních vkladů. Naopak jedna státní banka bude schopná vytvořit mnohem příznivější podmínky pro drobné střadatele, než mohly vytvořit soukromé banky. Stejným způsobem pouze státní banka může vytvořit pro rolníky, řemeslníky a malé obchodníky podmínky pro příznivé, to jest levný úvěr. Ještě důležitější okolnost je to, že celé hospodářství – za prvé a především velký průmysl a doprava – řízené jedinou finanční institucí bude sloužit životním zájmům dělníků a všech ostatních pracujících.

Nicméně, zestátnění bank vytvoří tyto příznivé podmínky pouze tehdy, když státní moc přejde zcela z rukou vykořisťovatelů do rukou pracujících.

STÁVKOVÁ HLÍDKA – OBRANNÉ GARDY – DĚLNICKÉ MILICE – OZBROJENÍ PROLETARIÁTU

Okupační stávky jsou vážným varováním mas adresovaným nikoliv pouze buržoazii, ale i organizacím dělníků včetně Čtvrté internacionály. V letech 1919-1920 obsadili italská

dělníci ze své vlastní iniciativy závody, a tak signalizovali tu novinu, že nadchází sociální revoluce, svým „vůdcům“. „Vůdce“ na tento signál nereagovali. Výsledkem bylo vítězství fašismu.

Okupační stávky ještě neznamenají obsazení továren po italském způsobu; jsou však rozhodným krokem k takovému obsazení. Současná krize může zosťit třídní boj do krajního bodu a přiblížit jeho zozuzlení. To však neznamená, že revoluční situace přijde z jasného nebe. Ve skutečnosti je její příchod signalizován serií oťesů. Jedním z nich je i vlna okupačních stávek. Úlohou sekcí Čtvrté Internacionály je napomoci proletářskému předvoji pochopit obecný charakter a tempo naší epochy a včas oplodnit boj mas ještě rozhodnějšími a bojovnějšími organizačními opatřeními.

Zostření boje proletariátu znamená i zostření metod protiúderu ze strany kapitálu. Nové vlny okupačních stávek mohou a bezpochyby vyvolají rozhodná protipatření ze strany buržoazie. Přípravná práce ze strany tajných štábů velkých trustů je již v plném proudu. Běda revolučním organizacím, běda proletariátu, jestli bude opět přistižen nepřipravený.

Buržoazie není nikde spokojena jen s oficiální policií a armádou. Ve Spojených Státech i během „klidných“ časů udržuje buržoazie v podnicích ozbrojené oddíly stávkokazů a soukromé ozbrojených násilníků. K tomu třeba připočíst i různé skupiny amerických nacistů. Francouzská buržoazie při prvním přiblížení nebezpečí zmobilizovala pololegální a ilegální fašistické oddíly, včetně těch, jež jsou v armádě. Jak tlak anglických dělníků opět zesílí, jsou ihned fašistické bandy zdvojnásobeny, ztrojnásobeny, zdesateronásobeny, aby krvavě zasáhly proti dělníkům. Buržoazie si udržuje nejpřesnější informace o tom, že současná epocha třídního boje neodvratně spěje k přeměně do občanské války. Příklady Itálie, Německa, Rakouska, Španělska a ostatních zemí naučily podstatně víc magnáty a lokaje kapitálu než oficiální vůdce proletariátu.

Politici Druhé a Třetí internacionály, stejně jako odboroví byrokraté, vědomě zavírají oči před soukromou armádou buržoazie; jinak by s ní nemohli udržovat spojení ani na čtyřiašest hodin. Reformisté systematicky vštěpují do myslí dělníků přesvědčení, že svatostánek demokracie je nejlépe zajištěn, když je buržoazie po zuby ozbrojená a dělníci neozbrojeni.

Povinností Čtvrté internacionály je skoncovat s takovou otrockou politikou jednou provždy. Maloburžoazní demokraté – včetně sociálních demokratů, stalinistů a anarchistů – čím hlasitěji vyjádří o boji proti fašismu, tím více před ním ve skutečnosti zbaběle kapitulují. Pouze ozbrojené oddíly dělníků, kteří cítí podporu desítek milionů pracujících, mohou úspěšně zvítězit nad fašistickými bandami. Boj proti fašismu nezačíná v kancelářích liberálních vydavatelství, ale v podnicích – a končí v ulicích. Stávkokazi a soukromí pistolníci v závodech jsou základním jádrem fašistické armády. Stávkové hlídky jsou hlavním jádrem proletářské armády. To je naše východisko. Ve spojitosti s každou stávkou a pouliční demonstrací je nezbytné propagovat nutnost vytvoření dělnických skupin sebeobran. Toto heslo je nutno vepsat do programu revolučního křídla odborů. Je nezbytné, kdekoli je to možno, počínaje skupinami mládeže organizovat skupiny sebeobran, vycvičit a seznámit je s používáním zbraní.

Nové vzednutí masového hnutí by mělo sloužit nejen ke zvýšení počtu těchto jednotek, ale rovněž k jejich sjednocení v rámci sousedství, ve městech a regionech. Je nutno dát organizovaný výraz existující nenávisti dělníků vůči stávkokazům a bandám

gangsterů a fašistů. Je nutno vyzdvihnout heslo dělnických milic jako jediné opravdové záruky nedotknutelnosti dělnických organizací, svobody shromáždění a tisku.

Pouze pomocí takovéto systematické, vytrvalé, neúnavné a odvážné agitační a organizační práce, vždy na základě zkušeností samotných mas, je možné vykořenít z jejich vědomí tradice poddajnosti a pasivity; vycvičit oddíly heroických bojovníků schopných jít příkladem všem pracujícím; naložit ozbrojeným kontrarevolučním bandám zločinců řadu taktických porážek; zvednout sebevědomí vykořisťovaných a utlačovaných; kompromitovat fašismus v očích maloburžoazie a vydláždít cestu pro uchopení moci proletariátem.

Engels definoval stát jako 'těleso ozbrojených mužů'. Ozbrojení proletariátu je doprovodný element v jeho boji za osvobození. Když proletariát bude chtít, najde si cestu a prostředky ke svému ozbrojení. Rovněž na tomto poli připadá vedení sekcím Čtvrté internacionály.

SWAZEK DĚLNÍKU A ROLNÍKŮ

Bratrem ve zbrani a protějškem dělníka na venkově je zemědělský pomocný dělník (nádeník). Jsou to dvě složky jedné a téže třídy. Jejich zájmy jsou neoddělitelné. Program přechodných požadavků průmyslových dělníků s různými obměnami je rovněž programem zemědělského proletariátu.

Rolníci představují jinou třídu. Jsou maloburžoazii vesnice. Maloburžoazie se skládá z různých vrstev, od poloproletářských až k vykořisťovatelským elementům. Ve spojitosti s tímje politickým úkolem průmyslového proletariátu přenést třídní boj na venkov. Pouze tak bude schopen vytýčit dělicí čáru mezi svými spojenci a nepřáteli.

Národní zvláštnosti vývoje každé země nalézají svoje nejpodivnější vyjádření v postavení rolníků a do určité míry i městské maloburžoazie (řemeslníků a obchodníků). Tyto třídy, nehledě na jejich možnou početní sílu, jsou v podstatě představiteli přežitků předkapitalistických forem výroby. Sekce Čtvrté internacionály by měly vypracovat s co největší konkrétností program přechodných požadavků týkajících se rolníků a městské maloburžoazie přizpůsobený podmínkám každé země. Předvoj dělníků by se měl naučit dávat jasné a konkrétní odpovědi na otázky kladené jejich budoucími spojenci.

Neboť rolník zůstává „nezávislým“ malovýrobce, potřebuje laciný úvěr, zemědělské stroje a hnojiva za ceny, které si může dovolit zaplatit, příznivé podmínky dopravy a svědomitou organizaci trhu se zemědělskými výrobky. Avšak banky, trusty a obchodníci okrádají rolníky ze všech stran. Pouze samirolníci s pomocí dělníků mohou zarazit toto okrádání. Výbory zvolené malorolníky by se měly objevit na národní scéně a společně s výbory dělníků a bankovních úředníků převzít do svých rukou kontrolu nad dopravou, úvěrem a obchodními operacemi ovlivňujícími zemědělství.

Falešným poukazováním na „nadměrné“ požadavky dělníků přeměňuje velkoburžoazie dovedně otázku o cenách výrobků v klín, který má být vražen mezi dělníky a farmáře a mezi dělníky a maloburžoazii ve městech. Rolník, řemeslník, obchodník na rozdíl od průmyslového dělníka, úředníka a zaměstnance státní služby nemůže požadovat zvýšení mezd odpovídající zvýšení cen. Oficiální boj vlády s vysokými cenami je pouze klamáním mas. Avšak rolníci, řemeslníci, obchodníci mohou vstoupit v postavení spotřebitelů do politiky tvorby cen bok po boku s dělníky. Na nářky kapitalistů o nákladech

výroby, dopravy a obchodu, mohou spotřebitelé odpovědět: ukažte nám vaše účetní knihy; požadujeme kontrolu nad stanovováním cen. Orgány této kontroly by měly být cenové výbory složené z delegátů z podniků, odborů, družstev, zemědělských organizací, obyčejných lidí z města, žen z domácností, atd. Tímto způsobem budou dělníci moci rolníkům dokázat, že skutečným důvodem vysokých cennejsou vysokémzdy, ale obrovské zisky kapitalistů a režijní náklady kapitalistické anarchie.

★   ★   ★

Program zestátnění půdy a kolektivizace zemědělství musí být vytyčen tak, aby od základu vylučoval vyvlastnění malých rolníků a jejich násilnou kolektivizaci. Farmář zůstane vlastníkem svého kousku půdy tak dlouho, jak sám uzná za možné a nutné. Aby se rehabilitoval socialistický program v očích rolníků, je nutné nemilosrdně odhalit stalinské metody kolektivizace, diktované nikoliv zájmy rolníků nebo dělníků, ale zájmy byrokracie.

Obdobně vyvlastnění vyvlastňovatelů neznamená násilnou konfiskaci vlastnictví řemeslníků a drobných obchodníků. Právě naopak dělnická kontrola nad bankami a trusty – nebo navíc znárodnění těchto koncernů – může vytvořit pro městskou maloburžoazii nesrovnatelně příznivější podmínky úvěru, nákupu a prodeje než je možné za nekontrolované nadvlády monopolů. Závislost na soukromém kapitálu bude nahrazena závislostí na státu, který bude pozornější k potřebám pracujících, čím pevněji budou dělníci držet stát ve svých vlastních rukou.

Praktická účast vykořisťovaných zemědělců na kontrole různých oblastí hospodářství jim umožní rozhodnout se, zda pro ně bude či nebude vyhodnější přejít ke kolektivnímu obhospodařování půdy, ke kterému datu a v jakém rozsahu. Průmysloví dělníci by měli považovat za svou vlastní potřebu nabídnout rolníkům každou spolupráci, která vede tímto směrem: prostřednictvím odborů, závodních výborů, a především prostřednictvím vlády dělníků a rolníků.

Spojenectví nabídnuté proletariátem — nikoli „střední třídě“ obecně, ale vykořisťovaným vrstvám městské i venkovské maloburžoazie, proti všem vykořisťovatelům, včetně těch ze střední třídy, se nemůže opírat o donucení, ale pouze o svobodný souhlas, který musí být potvrzen zvláštní smlouvou. Touto „smlouvou“ je program přechodných požadavků dobrovolně přijatý oběma stranami.

BOJ PROTI IMPERIALISMU A VÁLCE

Celkový výhled světové situace a v návaznosti i vnitřního politického života jednotlivých zemí je zahalen hrozbou světové války. Hrozící katastrofa již mocně rozechvívá vědomí nejširších mas lidstva.

Druhá internacionála opakuje svoji neslavnou politiku z roku 1914 s ještě větší jistotou, neboť dnes je to Kominternu, kdo hraje první housle v šovinismu. Ihned jak nebezpečí války nabylo konkrétních obrysů, stalinisté daleko předhlonili buržoazní a maloburžoazní pacifisty hlasitými apely pro takzvanou "obranu národa". Revoluční boj proti válce tak spočívá zcela na bedrech Čtvrté Internacionály.

Bolševicko-leninská politika ohledně této otázky, formulovaná v tezích Mezinárodního sekretariátu (Válka a čtvrtá internacionála, 1934) zůstává platná i dnes. V nejbližším období bude úspěch revoluční strany záviset převážně na její politice v otázce války. Správná politika se skládá ze dvou částí: nekompromisním poměru k imperialismu a jeho

válkám a na schopnosti postavit program na zkušenosti samotných mas.

Buržoazie a její agenti využívají otázku války víc než kteroukoliv jinou k oklamání lidí prostřednictvím abstrakcí, obecných formulek a nepřesvědčivé frazeologie: "neutrality", „kolektivní bezpečnosti“, „zbrojení na obranu míru“, „národní obrany“, „boje proti fašismu“, a tak dále. Všechny tyto formulky se dají zredukovat na fakt, že otázka války a osudy lidí jsou ponechány v rukou imperialistů, jejich vůdčích štábů, jejich diplomatů a generálů se všemi intrikami a spiknutími proti lidu.

Čtvrtá internacionála s opovržením odmítá všechny tyto abstraktní slova "čest, krev, rasa", které hrají stejnou roli jak v demokratickém, tak ve fašistickém táboře. Ale opovržení nestačí. Je nutno pomoci masám rozeznat konkrétní obsah těchto hesel.

Odzbrojení? — ale celková podstata spočívá v tom, kdo bude odzbrojovat koho. Jediné odzbrojení, které může odvrátit válku je odzbrojení buržoazie dělníky. Ale k odzbrojení buržoazie se musí dělníci sami ozbrojit.

Neutralita? — Ale proletariát nemůže být neutrální ve válce mezi Japonskem a Čínou, ve válce mezi Německem a SSSR. Obrana Číny a SSSR. Ale nikoliv imperialisty, kteří udusí jak Čínu, tak SSSR.

Obrana vlasti? — Pod touto abstrakcí buržoazie chápe obranu svých zisků a kořistění. Chceme být připraveni chránit vlast od cizích kapitalistů, když nejprve zabráníme našim kapitalistům napadnout cizí otčiny. Když bohatství naší země bude předáno z rukou malé menšiny do rukou lidu a zbraně budou v rukou vykořisťovaných a nikoliv vykořisťovatelů.

Je nutno interpretovat základní myšlenky do konkrétnějších a dílčích v závislosti na chodu událostí. Dále je nutno rozlišovat striktně mezi pacifismem profesorů a žurnalistů a pacifismem dělníků a rolníků. Když malý farmář nebo dělník mluví o obraně vlasti, myslí tím svůj dům, svojí rodinu a jejich ochranu před invazí, bombami a smrtelným plynem. Kapitalisté a žurnalisté myslí pod obranou vlasti zachvácení kolonií a trhů a kořistnické zvýšení národního podílu na světovém bohatství. V pacifismu a dokonce patriotismu utlačovaných jsou prvky odrážející na jedné straně nenávisť k ničivě válce a na druhé lpění na tom, co se domnívají, že je jejich vlastnictví – prvky, které musíme znát, máme-li dospět ke správným závěrům.

Na základě této úvahy jakožto východiska podporuje Čtvrtá internacionála všechny i nedostatečné požadavky, pokud mohou přivést masy do aktivní politiky, probudit jejich kritičnost a posílit jejich kontrolu nad machinacemi buržoazie

Z tohoto pohledu například naše americká sekce kriticky podporuje návrh na vypsání referenda o otázce vyhlášení války. Žádná demokratická forma nemůže sama o sobě zabránit vládě vyprovokovat válku, když si to vláda přeje. Avšak nehledě na iluze mas ohledně navrhovaného referenda, jejich podpora tohoto referenda dá pocítit nedůvěru dělníků a rolníků k vládě a kongresu. Je nutno podporovat, kde je to jen možné, rostoucí nedůvěru vykořisťovaných k vykořisťovatelům. Čím širší bude hnutí na podporu referenda, tím dříve se od něj buržoazní pacifisté odvrátí a tím více se zrádci z Kominterny zkompromitují; tím akutnější bude nedůvěra k imperialistům.

Z tohoto hlediska je nutno vyzdvihnout požadavek: volební právo pro muže a ženy počínaje 18 rokem věku. Ti, kteří budou povoláni zemřít zítra, by měli mít právo volit dnes. Boj proti válce musí především začínat revoluční mobilizací mládeže.

Problém války musí být osvětlen ze všech možných úhlů, s důrazem na tu stránku

války, se kterou budou masy konfrontovány v daný moment.

Válka je ohromný byznys, zejména pro zbrojní průmysl. "60 rodin" je proto patrioty v prvních řadách a hlavními podněcovateli války. Dělnická kontrola zbrojního průmyslu je proto první krok v boji proti "výrobčům" války.

Proti heslům reformistů: zdanit vojenské zisky, stavíme heslo: konfiskace vojenského zisku a vyvlastnění obchodníků ve zbrojařském průmyslu. Kde je tento průmysl "znárodněn", jako ve Francii, heslo dělnické kontroly zachovává svoji plnou sílu. Proletariát má malou důvěru jak k individuálnímu kapitalistovi, tak k vládě buržoazie.

Ani jeden muž, ani jedna penny pro buržoazní vládu!

Žádný program zbrojení, ale program užitečných veřejných prací! Plná nezávislost dělnických organizací od vojensko-policejní kontroly! Jednou provždy se musíme vytrhnout z rukou lakotné imperialistické kliky neznající slitování, připravující intriky za zády lidí a hazardující s jejich osudem.

V souvislosti s tím požadujeme:

- úplný zákaz tajné diplomacie; všechny smlouvy a dohody musí být zpřístupněny všem dělníkům a rolníkům;
- vojenský výcvik a vyzbrojení dělníků a rolníků pod přímou kontrolou dělnických a rolnických výborů;
- zřízení vojenských škol pro výcvik velitelů z řad dělníků, navržených dělnickými organizacemi;
- nahrazení současné armády lidovou milicí, nerozlučně spjatou se závody, doly, farmami, atd.

Imperialistická válka je pokračováním a zostřením kořistnické politiky buržoazie. Boj proletariátu proti válce je pokračováním a zostřením jeho třídního boje. Počátek války mění situaci a částečně i prostředky boje mezi třídami, avšak nikoliv jeho cíl a základní směr.

Imperialistická buržoazie vládne světu. Blížící se válka proto bude ve svém základním charakteru imperialistickou válkou. Základní obsah politiky mezinárodního proletariátu bude v důsledku toho boj proti imperialismu a jeho válce. V tomto boji je základním heslem: "hlavním nepřítelem je vaše vlastní země", neboli "porážka vaší vlastní (imperialistické) vlády je menším zlem".

Avšak nikoliv všechny země světa jsou imperialistické země. Naopak většina z nich jsou obětí imperialismu. Některé z koloniálních a polokoloniálních zemí se budou nepochybně pokoušet využít války ke svržení jha otroctví. Jejich válka nebude imperialistickou, ale osvobozeneckou. Bude povinností mezinárodního proletariátu pomoci utlačeným zemím v jejich válce proti utlačovatelům. Stejná povinnost se vztahuje k pomoci SSSR nehledě na to, jaká jiná dělnická vláda může nastoupit před nebo v průběhu války. Porážka každé imperialistické vlády v boji s dělnickým státem, nebo koloniální zemí je menším zlem.

Dělníci imperialistických zemí však nemohou pomoci protiimperialistické zemi prostřednictvím své vlastní vlády bez ohledu na to, jaké mohou být diplomatické a vojenské vztahy mezi dvěma zeměmi v daný okamžik. Jestliže se vlády ocitnou v dočasném a v podstatě věci nespolehlivém spojení, pak proletariát imperialistické země dále zůstává v třídní opozici proti své vlastní vládě a podporuje neimperialistického

"spojence" svými vlastními metodami, to jest prostřednictvím metod mezinárodního třídního boje (agitace nejen proti svým věrolomným přátelům, ale rovněž ve prospěch dělnického státu nebo koloniální země; bojkotem, stávkami v jednom případě; odmítnutím bojkotu a stávek v druhém případě, atd.)

Při podpoře koloniální země nebo SSSR ve válce není proletariát ani v nejmenší míře solidární ani s buržoazní vládou koloniální země nebo s thermidorskou byrokracií SSSR. Naopak si zachovává plnou politickou nezávislost od jedné i od druhé. Poskytující pomoc ve spravedlivé a pokrokové válce si revoluční proletariát získává sympatie dělníků v koloniích a SSSR, posiluje tím autoritu a vliv Čtvrté Internacionály na úkor buržoazní vlády koloniální země a reakční byrokracie SSSR.

Na počátku války se sekce Čtvrté Internacionály budou nevyhnutelně cítit izolovány: každá válka zasáhne národní masy nepřipravené a zažene je na stranu státního aparátu. Internacionalisté musí plavat proti proudu. Nicméně zrušení a bída, kterou přinese nová válka, které v prvních měsících daleko předstihnou krvavé hrůzy let 1914-1918, přivede rychle k vystřízlivění. Nespokojenost mas a jejich revolta poroste skoky. Sekce Čtvrté internacionály budou na čele revolučního proudu. Program požadavků přechodného období opět nabude aktuálnosti. Problém uchopení moci proletariátem vyvstane v plné síle.

Než vyčerpá nebo utopí lidstvo v krvi znečistí kapitalismus světovou atmosféru jedovatými parami národní a rasové nenávisti. Antisemitismus je dnes jeden z nejzoubejších záchvěvů smrtelné agonie kapitalismu.

Nekompromisní odhalení kořenů rasových predsudků ve všech jeho formách a odstínech národní arogance a šovinismu, zejména antisemitismu se musí stát obsahem denní práce všech sekcí Čtvrté Internacionály a nejdůležitější součástí boje proti imperialismu a válce. Naše základní heslo zůstává: Dělníci světa, spojte se !

DĚLNICKO-ROLNICKÁ VLÁDA

Výraz "dělnicko-rolnická vláda" se objevil prvně v hnutí bolševiků v roce 1917 a byl definitivně přijat po Říjnové revoluci. V konečné instanci nereprezentuje nic víc než lidové označení již nastolené diktatury proletariátu. Význam tohoto označení vychází z faktu, že podtrhuje zejména myšlenku spojení mezi proletariátem a rolnictvem, na němž spočívá sovětská moc.

Když se Kominternu a její nohsledi snažili oživit formuli "demokratické diktatury proletariátu a rolnictva" pohřbenou minulostí, dali formuli „dělnicko-rolnická vláda“ zcela jiný čistě „demokratický“, t.j. buržoazní, obsah, dávaje ho do protikladu k diktatuře proletariátu. Bolševici-leninisté rozhodně odmítají heslo „dělnicko-rolnické vlády“ v její buržoazně-demokratické verzi. Tvrdili dříve a tvrdí i dnes, že když strana proletariátu odmítne překročit buržoazně- demokratické hranice, tak se její spojenectví s rolníky jednoduše obrátí v podporu kapitálu, jako tomu bylo v případě menševiků a sociálních revolucionářů v roce 1917, s čínskou Komunistickou stranou v letech 1925-1927 a jak je to nyní v případě „lidové fronty“ ve Španělsku, Francii a dalších zemích.

Od dubna do září 1917 bolševici požadovali, aby se eserí a menševici rozešli s liberální buržoazií a vzali moc do svých rukou. Na základě této podmínky strana bolševiků slíbila menševikům, eserům a maloburžoazním představitelům dělníků a rolníků svou

revoluční pomoc proti buržoazii; kategoricky odmítaje však jak do vlády menševiků a eserů vstoupit, tak za ní nést politickou odpovědnost. Pokud by se menševici a eseri skutečně rozešli s kadety (liberály) a se zahraničním imperialismem, pak jimi vytvořená „dělnicko-rolnická vláda“ mohla pouze uspíšet a usnadnit nastolení diktatury proletariátu. Ale to bylo právě to, proč vedení maloburžoazie vši silou odmítlo ustavení vlastní vlády. Zkušenosti Ruska ukázaly, a zkušenosti Španělska a Francie znovu potvrdily, že i za velmi příznivých podmínek jsou maloburžoazně-demokratické strany (eseri, sociální demokraté, stalinisté, anarchisté) neschopny vytvoření vlády dělníků a rolníků, to jest vlády nezávislé na buržoazii.

Nicméně požadavky bolševiků adresované menševikům a eserům: „Rozejděte se s buržoazií, vezměte moc do svých rukou“, měla pro masy obrovský vzdělávací význam. Tvrdší a neochota menševiků a eserů převzít moc, tak dramaticky vyjevená během červencových dnů, je definitivně odhalila a odsoudila před veřejným míněním mas a připravila vítězství bolševikům.

Centrální úkol Čtvrté Internacionály spočívá v osvobození proletariátu od starého vedení, jehož konzervatismus je v totálním protikladu s katastrofickými výbuchy rozpadajícího se kapitalizmu a představuje hlavní překážku historickému pokroku. Hlavní obvinění, která Čtvrtá internacionála vyzdvihuje proti tradičním organizacím proletariátu je fakt, že si nepřejí se odtrhnout od politické polomrtvoly buržoazie. Za těchto podmínek požadavek soustavně adresovaný starému vedení: „Rozejděte se s buržoazií, chopte se moci!“ je obzvláště důležitou zbraní pro odhalení zrádného charakteru Druhé, Třetí a Amsterodamské internacionály. Heslo „dělnicko-rolnické vlády“ je pro nás přijatelné pouze ve smyslu, jež mělo v roce 1917 u bolševiků, to jest protiburžoazní a protikapitalistické heslo, ale v žádném případě v tom „demokratickém“ smyslu, který mu později dali ti, kteří ho přeměnili z mostu k socialistické revoluci k hlavní překážku na cestě k ní.

Ze všech stran a organizací, které se opírají o dělníky a rolníky a mluví jejich jazykem požadujeme, aby se politicky rozešli s buržoazií a vstoupili na cestu boje za dělnicko-rolnickou vládu. Na této cestě jim slibujeme plnou podporu proti kapitalistické reakci. Současně neúnavně rozvineme agitaci kolem těch přechodných požadavků, které by podle našeho mínění měly tvořit program „dělnicko-rolnické vlády“.

Je vytvoření takové vlády tradičními dělníckými organizacemi možné? Minulá zkušenost ukazuje, jak již bylo uvedeno, že to je přinejmenším velmi nepravděpodobné. Nicméně nelze kategoricky předem popřít teoretickou možnost, že pod vlivem zcela výjimečných okolností (válka, porážka, finanční krach, masový revoluční tlak, atd.) mohou maloburžoazní strany, včetně stalinistů, jít dále než sami chtějí na cestě rozchodu s buržoazií. V každém případě nelze pochybovat: i když je vysoce nepravděpodobnou variantou, že se někde a někdy uskuteční „dělnicko-rolnická vláda“ ve výše uvedeném smyslu, reprezentovala by pouze krátkou epizodu na cestě ke skutečné diktatuře proletariátu.

Nicméně není třeba se utápět v doměnkách. Agitace kolem hesla dělnicko-rolnické vlády si za všech podmínek uchovává svou obrovskou vzdělávací hodnotu. A to nikoliv náhodně. Zevšeobecněné heslo postupuje plně podle linie politického vývoje naší epochy (bankrot a rozklad starých buržoazních stran, úpadek demokracie, nárůst fašismu, zrychlující se tendence dělníků k aktivnější a průraznější politice). Každý z přechodných požadavků by měl proto vést k jednomu a stejnému politickému závěru: dělníci se musí

rozejít se všemi tradičními buržoazními stranami, aby společně s rolníky nastolili svůj vládu.

Je nemožné předvídat předem, jaká budou konkrétní stadia revoluční mobilizace mas. Sekce Čtvrté internacionály by se měly samy kriticky orientovat na každé nové centrum boje a přijít s takovými hesly, které by pomohly snaze dělníků za nezávislou politiku, prohloubení třídního charakteru této politiky, zničení reformistických a pacifických iluzí, posílení spojené předvoje s masami a přípravě revolučního uchopení moci.

SOVĚTY

Závodní výbory jsou, jak bylo uvedeno, prvky duální moci uvnitř podniku. Z tohoto důvodu, je jejich existence možná pouze za podmínky rostoucího tlaku mas. To platí rovněž i o zvláštních masových skupinách pro boj proti válce, o cenových výborech, a o všech ostatních nových centrech hnutí, jejichž vznik svědčí o skutečnosti, že třídní boj přerostl meze tradičních organizací proletariátu.

Tyto nové orgány a centra budou však brzy cítit svou nedostatečnou provázanost a způsobilost. Ani jeden z přechodných požadavků nemůže být plně splněn za podmínek zachování buržoazního režimu. Zároveň prohloubení sociální krize zvýší nejenom utrpení mas, ale rovněž jejich netrpělivost, naléhavost a tlak. Stále nové vrstvy utlačovaných pozvednou svůj hlas a vystoupí se svými požadavky. Miliony umožněných „malých lidí“, na které reformističtí vůdci nikdy nepomysleli, začnou neodbytně tlouci na dveře dělnických organizací. Nezaměstnaní se přidají k tomuto hnutí. Zemědělští dělníci, ožebračení a poloožebračení zemědělci, utlačovaní ve městech, hospodyňky a zproletarizované vrstvy inteligence — ti všichni budou hledat jednotu a vedení.

Jak se různé požadavky a formy boje mají harmonizovat, i když pouze v rámci jednoho města? Historie již odpověděla na tuto otázku: prostřednictvím sovětů. Ty sjednotí zástupce všech bojujících skupin. K tomuto účelu nikdo ještě nenavrl jinou formu organizace; vskutku je těžko možné vymyslet lepší. Sověty se neomezují na stranický program a priori. Otevírají dokořán dveře vykořisťovaným. Těmito dveřmi procházejí zástupci všech vrstev, vtažených do celkového proudu boje. Organizace, rostoucí do šířky společně s hnutím, je opětovně obnovována ve svém lůnu. Všechny politické proudy proletariátu mohou bojovat za vedení sovětů na základě nejširší demokracie. Heslo sovětů proto korunuje přechodný program.

Sověty mohou vyrůst pouze v době, kdy masové hnutí vstoupí do otevřené revoluční stádia. Od prvního momentu své existence sověty působí jako centrální bod, kolem něhož se sjednocují miliony pracujících ve svém boji proti vykořisťovatelům, stávají se konkurenty a oponenty místních úřadů a následně i centrální vlády. Jestliže závodní výbory vytváří duální moc v podnicích, sověty zahajují období duální moci ve státech.

Duální moc je kulminačním bodem přechodného období. Dva režimy, buržoazní a proletářský jsou nesmiřitelnými odpůrci. Konflikt mezi oběma je nevyhnutelný. Osud společnosti odvisí od výsledku tohoto konfliktu. Bude-li revoluce poražena, bude následovat fašistická diktatura buržoazie. V případě vítězství, vzdeje z něj moc sovětů, a tím i diktatura proletariátu a socialistická obnova společnosti.

ZAOSTALE ZEME A PROGRAM PŘECHODNYCH POZADAVKU

Koloniální a polokoloniální země jsou zaostalé ve své vlastní podstatě. Avšak zaostalé země jsou součástí světa ovládaného imperialismem. Jejich rozvoj má proto smíšený charakter: nejprimitivnější ekonomické formy se mísí s posledním slovem kapitalistické techniky a kultury. Stejným způsobem jsou definovány i politické tužby proletariátu zaostalých zemí: boj za nejelementárnější vymoženosti národní nezávislosti a buržoazní demokracie se mísí se socialistickým bojem proti světovému imperialismu. Demokratická hesla, přechodné požadavky a úkoly socialistické revoluce nejsou rozděleny do jednotlivých historických epoch boje, ale vyplývají přímo jedna z druhé. Čínský proletariát sotva začal organizovat odbory, musel zakládat sověty. V tomto smyslu je současný program na koloniální a polokoloniální země plně aplikovatelný, alespoň na ty, kde je proletariát schopný provádět nezávislou politiku.

Ústředním úkolem koloniálních a polokoloniálních zemí je agrární revoluce, tedy likvidace feudálního dědictví, a národní nezávislost, tedy svržení imperialistického jha. Oba úkoly jsou mezi sebou úzce propojeny.

Je nemožné odmítat demokratický program; ten je nutnou podmínkou pro to, aby boj mas tento program přerostl. Heslo národního (nebo ústavodárného) shromáždění si pro země jako je Čína a Indie zachovává svoji plnou platnost. Heslo musí být nerozlučně svázáno s otázkou národního osvobození a agrární reformy. Jako první krok musí být dělníci vyzbrojeni tímto demokratickým programem. Pouze oni budou schopni shromáždit a sjednotit rolníky. Na základě revolučně demokratického programu je nutné postavit dělníky proti „národní“ buržoazii. Potom, v určitém stádiu mobilizace mas, pod hesly revoluční demokracie mohou a měly by vyrůst sověty. Jejich historická úloha bude v každém daném období, zejména jejich vztah k národnímu shromáždění, určena politickou vyspělostí proletariátu, svazkem mezi ním a rolnictvem, a charakterem politiky proletářské strany. Dříve či později musí sověty svrhnout buržoazní demokracii. Pouze sověty jsou schopny dovést demokratickou revoluci do konce, stejně tak jako otevřít éru socialistické revoluce.

Relativní váha jednotlivých demokratických a přechodných požadavků v boji proletariátu, jejich vzájemné vazby a pořadí, jakém mají být uvedeny, je určena zvláštnostmi a specifickými podmínkami každé zaostalé země a do značné míry i stupněm její zaostalosti. Nicméně obecný trend revolučního vývoje může být ve všech zaostalých zemích určen vzorcem permanentní revoluce ve smyslu, který mu zřetelně dali tři revoluce v Rusku (1905, únor 1917, říjen 1917).

Kominternu dala zaostalým zemím klasický příklad toho, jak je možné zničit mocnou a slibnou revoluci. Během bouřlivého masového povstání v Číně v letech 1925-1927 Kominternu opominula vyzdvihnout heslo „národního shromáždění“, a tím zároveň znemožnila vytvoření sovětů. (Buržoazní strana Kuomintang měla podle Stalinova plánu nahradit oboje – národní shromáždění i sověty). Poté, co byly masy rozdraceny Kuomintangem, organizovala Kominternu karikaturu sovětů v Kantonu. Následně po nevyhnutelné porážce Kantonského povstání přešla Kominternu na cestu guerillové (partizánské) války a rolnických sovětů — při úplné pasivitě průmyslového proletariátu. Směřujíc tak do slepé uličky, využila Kominternu čínsko-japonské války k tomu, aby škrtem pera zlikvidovala „Sovětskou Čínu“ a podřídila tak nejen rolnickou „Rudou armádu“, ale

rovněž takzvanou „komunistickou“ stranu tomu samému Kuomintangu, to jest buržoazii.

Když Kominternu zradila mezinárodní proletářskou revoluci za účelem přátelství s „demokratickými“ otrokáři, nemohla současně nezradit boj za osvobození koloniálních mas, a to s ještě větším cynismem, než to předtím učinila Druhá internacionála. Jedním z úkolů lidové fronty a politiky národní obrany je přeměnit stovky milionů koloniálního obyvatelstva v potravu pro děla „demokratického“ imperialismu. Prapor, na kterém je znak boje za osvobození koloniálního a polokoloniálního obyvatelstva, t.j. dobré poloviny lidstva, tak definitivně přešel do rukou Čtvrté internacionály.

PROGRAM PŘECHODNÝCH POŽADAVKŮ VE FAŠISTICKÝCH ZEMÍCH

Dnes je již zapomenuta doba, kdy strategové Kominterny ohlásili vítězství Hitlera jako pouhý krok k vítězství Thaelmanna. Ten v současné době sedí v Hitlerově vězení už déle než pět let. Mussolini drží Itálii spoutanou fašismem déle než šestnáct let. Během této doby byly strany Druhé a Třetí internacionály impotentní nejen vést masové hnutí, ale také vytvořit opravdové ilegální organizace do určité míry srovnatelné s ruskými revolučními stranami během období carismu.

Neexistuje nejmenší důvod vysvětlovat tyto nezdarů silou fašistických ideologií. (Mussolini v podstatě nikdy s žádnou ideologií nepřišel). Hitlerova „ideologie“ pracující nikdy vážně neuchvátila. Ty vrstvy obyvatelstva, které byly svého času omámeny fašismem, t.j. střední vrstvy, měly dostatek času k vystřízlivění. Fakt, že jediná trochu patrná opozice se omezila na okruh protestantské a katolické církve, nelze vysvětlit mocí pološilených a pološarlatánských teorií „rasy“ a „krve“, ale strašným kolapsem ideologií demokracie, sociální demokracie a Kominterny.

Po masakru Pařížské komuny panovala černá reakce po téměř osm let. Po porážce Ruské revoluce z roku 1905 zůstaly pracující masy omámeny po téměř stejně dlouhou dobu. Ale ve všech případech byl tento jev pouhou fyzickou porážkou podmíněnou poměrem sil. V Rusku šlo navíc o téměř panenský proletariát. Bolševická frakce v té době neslavila ani své třetí narozeniny. Zcela jinak je tomu v Německu, kde bylo vedení v rukou silných stran, kde jedna existovala sedmdesát let a druhá téměř patnáct. Obě tyto strany s podporou milionů voličů byly morálně paralyzovány ještě před bitvou a kapitulovaly bez boje. Historie zatím nezaznamenala podobnou katastrofu. Německý proletariát nebyl rozdrčen nepřítelem v bitvě. Byl zlomen zbabělostí, nízkostí a věrolomností svých vlastních stran. Těžko se divit, že pak ztratil víru ve vše, v co byly zvyklé věřit téměř tři generace. Hitlerovo vítězství zpětně posílilo Mussoliniho.

Dlouhodobý neúspěch revoluční práce ve Španělsku a Německu je jen odměnou za zločinnou politiku sociální demokracie a Kominterny. Ilegální práce nevyžaduje pouze sympatie mas, ale uvědomělé nadšení jejich předních vrstev. Ale jaké nadšení může se očekávat pro historicky bankrotářské organizace? Většina těch, kteří se dostali do popředí jako vůdci emigrace, jsou buď demoralizováni do morku kostí, agenti Kremlu nebo GPU, nebo bývalí sociálně demokratičtí ministři, kteří sní o tom, že jim pracující nějakým zázrakem vrátí jejich ztracené posty. Je vůbec možné představit si třeba jen na minutu tyto pány v úloze budoucích vůdců „antifašistické“ revoluce?

A události na světové aréně — rozdrčení rakouských dělníků, porážka Španělské revoluce, degenerace sovětského státu — nemohou napomoci revolučnímu vzepjetí v Itálii

a v Německu. Jelikož co se týče politických informací, němečtí a italská dělníci závisí do značné míry na rozhlasu, je možné s jistotou říci, že se rádio Moskva, spojující thermidorské lži se stupiditou a nestoudností, stalo nejsilnějším faktorem v demoralizaci dělníků v totalitních zemích. V tomto ohledu, jakožto i v jiných, Stalin funguje jako pouhý Goebbelsův asistent.

Zároveň však třídní protiklady, které přivodily vítězství fašismu, za jeho vlády nadále působí a postupně ho podkopávají. Masy jsou více než kdy předtím nespokojeny. Stovky a tisíce obětavých dělníků přeže všechno pokračují v mravenčí revoluční práci. Nová generace, která přímo nezažila otřesení starých tradic a velkých nadějí, přichází dopředu. Příprava proletářské revoluce neodvratně pokračuje píď po pídi pod těžkým totalitním náhrobním kamenem. K tomu, aby skrytá energie vzplála do otevřené revolty, je však nutné, aby předvoj proletariátu našel nové perspektivy, nový program a nový nepsokvrněný prapor.

Zde leží hlavní handicap. Je velmi obtížné pro dělníky ve fašistických zemích vybrat si nový program. Program je ověřován zkušeností. A je to právě zkušenost v masových hnutích, které se nedostává v zemích pod totalitním despotizmem. Je velmi pravděpodobné, že opravdový proletářský úspěch v jedné z „demokratických“ zemí, bude nutný k tomu, aby dal podnět k revolučnímu hnutí na fašistickém území. Obdobný efekt je možný v důsledku finanční nebo vojenské katastrofy. V současnosti je nezbytné, aby byla prováděna převážně propagandistická, přípravná práce, která by přinesla rozsáhlé výsledky jen v budoucnu. V této souvislosti může být podotknuta přesvědčivě jedna věc: jak jednou propukne revoluční vlna ve fašistických zemích, nabude ihned grandiozních rozměrů a za žádných okolností se nezastaví u experimentu ožívování nějaké weimarské mrtvolky.

Od tohoto bodu dále začíná nekompromisní rozdílnost mezi Čtvrtou internacionálou a starými stranami, které přežily svůj bankrot. Nejzchoubejnější a nejzdrábnější odrůdou ze všech lidových front je emigrační „lidová fronta“. V podstatě představuje impotentní touhu ke koalici s neexistující liberální buržoazií. V případě, že by se podařila, přinesla by proletariátu pouze řadu nových porážek španělského typu. Nemilosrdné odhalení teorie i praxe „lidové fronty“ je proto první podmínkou revolučního boje proti fašismu.

To ovšem neznamená, že Čtvrtá internacionála odmítá demokratická hesla jako prostředky mobilizace mas proti fašismu. Naopak takováto hesla mohou hrát v určitých okamžicích důležitou úlohu. Avšak hesla demokracie (svoboda tisku, právo na svobodu spolčování v odborech, atd.) pro nás znamenají pouze příležitostná a epizodická hesla v nezávislém hnutí proletariátu a nikoliv demokratickou oprátku uvázanou proletariátu kolem krku buržoazními agenty (Španělsko!). Jakmile hnutí nabude jen trochu masového charakteru, budou demokratická hesla propletena s hesly přechodných požadavků; lze se domnívat, že se závodní výbory objeví dříve než staří rutiněři z kanceláří začnou organizovat odbory; sověty pokryjí Německo dříve než se sejde nové ústavodárné shromáždění ve Výmaru. Totéž platí pro Itálii a ostatní totalitní a polototalitní země.

Fašismus uvrhl tyto země do politického barbarství. Nezměnil však jejich sociální strukturu. Fašismus je nástrojem v rukou finančního kapitálu, nikoliv v rukou feudálních vlastníků půdy. Revoluční program se musí opírat o dialektiku třídního boje, plně platnou i pro fašistické země a nikoliv o psychologii vystrašených bankrotářů. Čtvrtá internacionála odmítá s odporem politickou maškarádu, která dohnala stalinisty, dřívější hrdiny „třetího

období" objevit se pro změnu v maskách katolických, protestantských, židovských a německých nacionalistů, liberálů — jen aby skryli svoji nepřítlačivou tvář. Čtvrtá internacionála se vždy a všude objevuje pod svým vlastním praporem. Otevřeně navrhuje svůj vlastní program proletariátu fašistických zemí. Pokrokoví dělníci z celého světa jsou již pevně přesvědčeni, že ke svržení Mussoliniho, Hitlera a jejich agentů dojde pouze pod vedením Čtvrté internacionály.

SSSR A PROBLÉMY PŘECHODNÉHO OBDOBÍ

SSSR vyšel z Říjnové revoluce jako dělnický stát. Státní vlastnictví výrobních prostředků, nutný předpoklad socialistického rozvoje, otevřel možnost rychlého růstu výrobních sil. Avšak aparát dělnického státu podlehl zároveň úplné degeneraci: přeměnil se z nástroje dělnické třídy do nástroje byrokratického násilí proti dělnické třídě a stále více jako zbraň pro sabotování hospodářství země. Byrokratizace zaostalého a izolovaného dělnického státu a přeměna byrokracie v privilegovanou kastu představovala nejpresvědčivější vyvrácení — nejen teoretické, ale i praktické — teorie budování socialismu v jedné zemi.

SSSR tak ztělesňuje obrovské rozpory. Avšak stále zůstává degenerovaným dělnickým státem. Taková je sociální diagnóza. Politická prognóza má alternativní charakter: buď se byrokracie stane stále více orgánem světové buržoazie v dělnickém státě, svrhne nové formy vlastnictví a uvrhne zemi zpět do kapitalismu, nebo dělnická třída rozdrtí byrokracii a otevře cestu k socialismu.

Pro sekce Čtvrté internacionály nejsou moskevské procesy překvapením ani výsledkem osobního šílenství kremelského diktátora, ale zákonitým výplodem thermidoru. Vyrostly z nesnesitelných konfliktů uvnitř samotné sovětské byrokracie, které zároveň odrážejí rozpory mezi byrokracií a lidem, jakož i z prohlubujících se rozporů uvnitř samotného „lidu“. Krvavý „fantastkní“ charakter procesů odhaluje rozměr intenzity těchto rozporů a předpovídá přiblížení se k vyústění.

Veřejné projevy dřívějších zahraničních reprezentantů Kremlu, kteří se odmítli vrátit do Moskvy, svým způsobem nezvratně potvrzují, že mezi byrokracií můžeme najít všechny odstíny politických myšlenek; od opravdového bolševizmu (Ignace Raiss) až k úplnému fašismu (F. Butěnko). Revoluční prvky uvnitř byrokracie, které jsou v malé menšině, odrážejí, pravda pasivně, socialistické zájmy proletariátu. Fašistické, kontrarevoluční elementy, které neustále narůstají, vyjadřují se stále větší důsledností zájmy světového imperialismu. Tito kandidáti pro roli kompradorů imperialismu mají za to, nikoliv neodůvodněně, že nová vládnoucí vrstva si může zachovat své privilegované pozice pouze odmítnutím znárodnění, kolektivizace a monopolu zahraničního obchodu ve jménu asimilace se "západní civilizací", t.j. ve jménu kapitalismu. Mezi těmito dvěma póly jsou mezistupně, rozptýlené menševicko-esersko-liberální tendence, které lnou k buržoazní demokracii.

V řadách takzvané "beztrídní" společnosti bezpochyby existují skupiny přesně obdobné skupinám v byrokracii, jsou pouze méně jasně vyjádřené a jsou zastoupeny v opačném poměru: vědomé kapitalistické tendence můžeme vyzorovat u prosperující části kolektivních farem (kolchozů) a jsou charakteristické pouze pro malou menšinu obyvatelstva. Avšak tyto vrstvy samy poskytují širokou základnu pro maloburžoazní

tendence hromadění osobního bohatství na úkor obecné chudoby a jsou byrokracií vědomě povzbuzovány.

Na špici tohoto systému hromadících se antagonismů, hřešící stále více na sociální rovnováze, se thermidorská oligarchie, dnes redukovaná hlavně na stalinskou bonapartistickou kliku, opírá o teroristické metody. Poslední soudní inscenace byly cíleným úderem proti levici. To platí i o potlačením vůdců pravé opozice, protože pravice staré bolševické strany představovala z hlediska zájmů a tendencí byrokracie levé nebezpečí. Fakt, že bonapartistická klikka, rovněž ve strachu ze svých vlastních pravičáckých spojenců typu Butěnka, je nucena v zájmu sebezáchovy popravít generaci starých bolševiků až do posledního muže, poskytuje neoddiskutovatelný důkaz životnosti revolučních tradic mezi masami, stejně jako jejich rostoucí nespokojenosti.

Maloburžoazní demokraté na západě, jež včera jako ve zkoušce ryzosti ohodnotili moskevské procesy jako ryzí zlato, dnes naléhavě opakují, že „v SSSR není ani trockismus ani trockisté“. Nemohou však vysvětlit, proč se všechny tyto čistky provádějí pod praporem boje právě s tímto nebezpečím. Zkoumáme-li trockismus jako hotový program a nebo dokonce jako organizaci, pak je nesporně „trockismus“ v SSSR velmi slabý. Nicméně jeho nezničitelná síla spočívá v tom, že vyjadřuje nejen revoluční tradice, ale rovněž dnešní skutečnou opozici z řad ruské dělnické třídy. Sociální nenávist, kterou chovají dělníci vůči byrokracii — to je přesně to, co z pohledu kremelské kliky tvoří "trockismus". Ta se smrtelně a vezkrze odůvodněně bojí svazku mezi hlubokým, ale nevysloveným, rozhořčením dělníků a organizací Čtvrté internacionály.

Zničení generace starých bolševiků a revolučních představitelů střední a mladší generace způsobilo rozvrat politické rovnováhu a posun dále ve směru k pravici, k buržoaznímu křídlu byrokracie a jeho spojencům v celé zemi. Od nich, to jest ze strany pravice, můžeme očekávat v nejbližším období ještě rozhodnější pokusy revidovat socialistický charakter SSSR a přiblížit ho blíže k "západní civilizaci" v její fašistické formě.

Z této perspektivy je nutno dát otázce "obrany SSSR" potřebnou konkrétnost. Pokud by se zítra měla pokusit buržoazně fašistická skupina "frakce Butěnka" uchopit moc, "frakce Reisse" se nevyhnutelně postaví na opačnou stranu barikády. I když dočasně stane spojencem Stalina, nebude nicméně hájit bonapartistickou kliku, ale sociální základnu SSSR, t.j. vlastnictví odebrané kapitalistům a přeměněné ve státní vlastnictví. V případě, že se „frakce Butěnka“ ukáže být ve spojení s Hitlerem, tak „frakce Reisse“ bude hájit SSSR před vojenskou intervencí uvnitř země stejně jako na světové aréně. Každý jiný postup by byl zradou.

Přestože je nepřipustné v úzce definovaných případech předem vylučovat možnost „jednotné fronty“ s thermidorskou skupinou byrokracie proti útoku kapitalistické kontrarevoluce, hlavním politickým úkolem v SSSR stále zůstává svržení této thermidorské byrokracie. Každý další den její vlády pomáhá vyhánění základů socialistických prvků hospodářství a zvyšuje pravděpodobnost obnovení kapitalismu. To je přesně ten směr, kterým se vydala Kominternu jakožto agent a komplic stalinské kliky a který vedl k udušení Španělské revoluce a demoralizování mezinárodního proletariátu.

Stejně jako ve fašistických zemích, hlavní síla byrokracie leží nikoliv v ní samé, ale ve zklamání mas a nedostatku nové perspektivy. Stejně jako ve fašistických zemích, které se od Stalinova politického aparátu liší jen nepokrytější krutostí, je v dnešním SSSR možná jen přípravná propagandistická práce. Jako ve fašistických zemích bude podnět k

revolučnímu povstání sovětských dělníků patrně dán událostmi mimo jejich vlastní zemi. Boj proti Kominterně na světové aréně je dnes nejdůležitější součástí boje proti stalinistické diktatuře. Jsou mnohé známky toho, že pád Kominterny, protože nemá přímou základnu v GPU, bude předcházet pádu bonapartistické kliky a thermidorské reakce jako celku.

★   ★   ★

Čerstvé vzednutí revoluce v SSSR nepochybně začne pod praporem boje proti sociální nerovnosti a politickému útlaku. Pryč s privilegii byrokracie! Pryč se stachanovštinou! Pryč se sovětskou aristokracií a jejími řády a vyznamenáními! Větší rovnost ve mzdách při všech druzích práce!

Boj za svobodu odborů a závodních výborů, za právo shromáždění se a svobodu tisku, se rozvine do boje za obnovení a rozvoj sovětské demokracie.

Byrokracie nahradila sověty, jakožto třídní orgány, fikcí všeobecného hlasovacího práva — ve stylu Hitler-Goebbels. Je nutno vrátit se k sovětům, nejen k jejich svobodné demokratické formě, ale i k jejich třídnímu obsahu. Stejně jako buržoazie a kulaci nemohli vstoupit do sovětů, tak je nyní nutné vyhnat ze sovětů byrokracii a novou aristokracii. V sovětech je místo jen pro zástupce dělníků, řadových kolchozníků, rolníků a členů Rudé armády.

Demokratizace sovětů je nemožná bez legalizování sovětských politických stran. Dělníci a rolníci musí svým vlastním svobodným hlasem sdělit, které ze stran považují za sovětské.

Přezkoumání plánovaného hospodářství od shora až dolů v zájmu výrobců i spotřebitelů! Závodním výborům musí být vráceno jejich právo kontrolovat výrobu! Demokraticky organizovaná spotřební družstva musí kontrolovat kvalitu a ceny výrobků!

Reorganizace kolektivních farem (kolchozů) v souladu s vůlí a zájmy v nich zaměstnaných!

Reakční mezinárodní politika byrokracie musí být nahrazena politikou proletářského internacionalismu!

Všechna diplomatická korespondence Kremlu musí být zveřejněna. Pryč s tajnou diplomacií!

Všechny politické procesy, zinscenované thermidorskou byrokracií, musí být zrevidovány na světle úplné veřejnosti a polemické otevřenosti a celistvosti. Pouze vítězné revoluční povstání utlačovaných mas může oživit sovětský režim a zajistit jeho další rozvoj směrem k socialismu. Existuje pouze jedna strana schopná vést sovětské masy k povstání — strana Čtvrté internacionály.

Pryč s byrokratickou tlupou Stalina!

Ať žije sovětská demokracie!

Ať žije mezinárodní socialistická revoluce!

PROTI OPORTUNISMU A NEPRINCIPIÁLNÍMU REVIZIONISMU

Politika strany Leona Bluma ve Francii znovu demonstruje, že reformisté nejsou schopni se poučit i z nejtragičtějších lekcí historie. Francouzská sociální demokracie otrocky kopíruje politiku německé sociální demokracie a dožije se stejných konců. Za

několik desetiletí se Druhá internacionála spojí s buržoazně-demokratickým režimem, stane se jeho faktickou součástí a bude hnit společně s ním.

Třetí internacionála se vydala na cestu reformismu v době, kdy krize kapitalismu postavila definitivně proletářskou revoluci na pořad dne. Dnešní politika Kominterny ve Španělsku a Číně — politika přikrčování se před "demokratickou" a "národní" buržoazii — ukazuje, že Kominterny je rovněž neschopná něčemu se přiučit nebo se změnit. Byrokracie, která se stala reakční silou v SSSR, nemůže hrát revoluční úlohu na mezinárodní scéně.

Anarcho-syndikalismus prošel obecně stejným druhem vývoje. Ve Francii se syndikalistická byrokracie Leona Jouhauxe již dávno stala buržoazní agenturou v dělnické třídě. Ve Španělsku ze sebe anarcho-syndikalismus setřásl okázalou revolučnost a stal se pátým kolem vozu buržoazní demokracie.

Centristické organizace soustředěné kolem Londýnského výboru (London Bureau) reprezentují pouze levé přívěšky sociální demokracie nebo Kominterny. Ukázaly úplnou neschopnost rozpoznat hlavu a patu politické situace a vyvodit z ní revoluční závěry. Jejich vrcholem byla španělská POUM, která v revolučních podmínkách prokázala, že je zcela neschopná následovat revoluční linii.

★   ★   ★

Tragické porážky světového proletariátu po řadu let odsoudily oficiální organizace ještě k většímu konservativismu a zároveň přivedly zklamané maloburžoazní "revolucionáře" k hledání "nových cest". Jak je obvyklé během období reakce a úpadku, samozvanci a šarlatáni se objevují na všech stranách lačni revidovat celý proces revolučního myšlení. Místo poučení z minulosti, ji "odmítají". Někteří odhalují nedůslednost marxismu, jiní ohlašují pád bolševismu. To jsou ti, kteří kladou za omyly a zločiny těch, kdo zradili revoluci, odpovědnost revolučnímu učení; jiní zase proklínají medicínu, neboť nezaručila okamžitě a zázračné uzdravení. Čím troufalejší slib najít všelék dávají, o to více doporučují předem zastavit třídní boj. Řada věstců „nové morálky" připravuje oživit dělnické hnutí pomocí etické homeopatie. Většina těchto apoštolů se stala morálními invalidy ještě předtím, než vstoupila na bitevní pole. Tak jsou pod hlavičkou "nových cest" proletariátu nabízeny staré recepty, dávno pohřbené v archívech předmarxistického socialismu.

Čtvrtá internacionála vyhláší nekompromisní válku byrokrátům z Druhé, Třetí, Amsterodamské a Anarcho-syndikalistické internacionály, stejně jako jejím centristickým satelitům; reformismu bez reform; demokracii ve spojení s GPU; pacifismu bez míru; anarchismu na službě buržoazie; "revolucionářům", kteří žijí ve smrtelném strachu před revolucí. Všechny tyto organizace nejsou příslibem do budoucnosti, ale úpadkovými přežitky minulosti. Epocha válek a revolucí je srovná se zemí.

Čtvrtá internacionála nehledá a nevynechá zázračné recepty. Stojí pevně na půdě marxismu, jako jediného revolučního učení, jež umožňuje porozumět realitě, poznat příčiny porážek a vědomě se připravovat na vítězství. Čtvrtá internacionála pokračuje v tradici bolševismu, který jako první ukázal proletariátu, jak se chopit moci. Čtvrtá internacionála smete všechny šarlatány a samozvané učitele morálky. Ve společnosti založené na vykořisťování je nejvyšší morálkou sociální revoluce. Všechny metody, které zvyšují třídní uvědomění dělníků, víru v jejich vlastní síly, jejich odhodlanost a sebeobětování v boji, jsou dobré. Nepřípustné jsou metody, které vštěpují poddajnost

utlačovaných před utlačovateli, které drtí ducha protestu a opovržení nebo nahrazují vůli mas — vůli vůdců; místo přesvědčování — donucení; místo analýzy skutečnosti — demagogie a umělé konstrukce. To je to, proč jsou sociální demokracie, prostitující marxismus, a stalinismus, jako protipól bolševismu, smrtelnými nepřáteli proletářské revoluce a její morálky.

Čelit otevřeně realitě; nehledat cestu nejmenšího odporu; nazývat věci jejich pravými jmény; říkat masám pravdu, bez ohledu na to, jak je trpká; nebát se překážek; být přesný v maličkostech i ve velkých věcech; opírat svůj program o logiku třídního boje; být smělý, když přijde hodina k akci — to jsou zásady Čtvrté internacionály. Ukázala, že umí plavat proti proudu. Nejbližší historická vlna ji zvedne na její vrchol.

PROTI SEKTÁŘSTVÍ

Pod vlivem zrady historických organizací proletariátu vznikly určité sektářské nálady a na periferii Čtvrté internacionály se objevily nebo se znovuzrodili skupinky různých druhů. V jejich podstatě leží odmítnutí boje za dílčí a přechodné požadavky, t.j. za elementární zájmy a potřeby pracujících mas, tak jak dnes stojí. Příprava na revoluci znamená pro sektáře přesvědčit se o přednostech socialismu. Navrhují otočit se zády ke starým odborům, t.j. k desítkám milionů organizovaných dělníků — jako kdyby masy mohly žít jako mimo podmínky současného třídního boje! Zůstávají neteční k internímu boji uvnitř reformistických organizací — jako kdyby bylo možno získat masy bez zasahování do jejich denních sporů. Odmítají činit rozdíl mezi buržoazní demokracií a fašismem — i když si masy nemohou pomoci, aby ten rozdíl necítily na každém kroku!

Sektáři jsou schopni rozlišovat jen mezi dvěma barvami — rudou a černou. A tak, aniž by se o to nějak snažili, zjednodušují skutečnost. Odmítají činit rozdíl mezi bojujícími tábory ve Španělsku z důvodů, že oba tábory mají buržoazní charakter. Ze stejného důvodu považují za nutné zachovat svoji neutralitu ve válce mezi Japonskem a Čínou. Popírají základní rozdíl mezi SSSR a imperialistickými zeměmi a kvůli reakční politice sovětské byrokracie odmítají obranu nových forem vlastnictví vytvořených Říjnovou revolucí proti úkladům imperialismu. Neschopni najít cestu k masám, horlivě obviňují masy z neschopnosti pozdvihnout se k revolučním myšlenkám.

Tito sterilní politici nepotřebují most ve formě přechodných požadavků, poněvadž nemají v úmyslu přejít na druhý břeh. Pouze okouní na jednom místě a spokojují se s opakováním těchtýž hubených abstrakcí. Politické události jsou pro ně příležitostí pro komentář, ale nikoliv pro činy. Jelikož jsou sektáři, jako v podstatě všechny druhy břídilů a zázrakařů, na každém kroku zaskočení skutečností a žijí ve stavu neustálého zoufalství, stěžují si na „režim“ a jeho „metody“ a neustále se bahní v malých intrikách. Ve svém nejbližším okruhu obvykle pěstují režim despotismu. Politická vyčerpanost sektářství doplňuje, jako jeho stín, vyčerpanost oportunismu, který nemá žádné revoluční vize. V praktické politice se sektáři spojují s oportunisty, zejména s centristy, pokaždé v boji proti marxismu.

Nejvíce sektářských skupinek a klik živících se náhodnými drobkami ze stolu Čtvrté internacionály, vede "nezávislou" organizační existenci s velkými ambicemi, ale ani s nejmenší nadějí na úspěch. Bolševici-leninisté, aniž by mařili čas, klidně ponechávají tyto skupinky svému osudu. Nicméně sektářské tendence lze nalézt také v jejich vlastních

řadách a působí zhoubným vlivem na práci jednotlivých sekcí. Je nemožné učinit s nimi jakýkoliv další kompromis, ani na jediný den. Správná politika ve vztahu k odborům je základní podmínkou členství ve Čtvrté internacionále. Ten, kdo nehledá a nenajde cestu k masám, není pro stranu bojovníkem, ale mrtvým břemenem. Program je formulován nikoliv pro redakční rady nebo pro vedoucí diskusních klubů, ale pro revoluční akci milionů. Očištění řad Čtvrté internacionály od sektářství a nevléčitelných sektářů je prvním předpokladem revolučního úspěchu.

OTEVŘME CESTU ŽENÁM-DĚLNICÍM! OTEVŘME CESTU MLÁDEŽI!

Porážka Španělské revoluce, připravená jejími vůdci, hanebný bankrot lidové fronty ve Francii, odhalení moskevských soudních podvodů — to vše jsou fakta, která ve svém celku uštědřila nenapravitelnou ránu Kominterně a následně zasadila krvavé rány jejím spojencům: sociálním demokratům a anarchosyndikalistům. To ovšem neznamená, že se členové těchto organizací okamžitě obrátí ke Čtvrté internacionále. Starší generace, jež utrpěla hrozné porážky, ve značném počtu opustí hnutí. Navíc Čtvrtá internacionála se určitě nesnaží stát se azylovým domem pro revoluční invalidy, byrokraty, kteří ztratili iluze, a kariéristy. Naopak, proti možnému přílivu maloburžoazních elementů, které nyní ovládají aparát starých organizací, do naší strany jsou nutná přísná preventivní opatření: prodloužená zkušební lhůta pro ty kandidáty, kteří nejsou dělníci, zejména pro bývalé stranické byrokraty; zabránění v obsazení odpovědných míst na první tři roky, atd. Ve Čtvrté internacionále není a nebude žádné místo pro kariérismus, vřed starých internacionál. Pouze ti, kdo si přejí žít pro hnutí a nikoliv na jeho účet, k nám budou přijati. Revoluční dělníci se musí cítit pány organizace. Dveře naší organizace jsou jim doširoka otevřeny.

Ovšem i mezi dělníky, kteří se dostali někdy do prvních řad, je dost těch, kteří jsou unaveni, a těch, kteří jsou zklamáni. Alespoň po nejbližší období, budou stát opodál. Když se program nebo organizace přežije, generace, která ho nesla na svých ramenou, se přežije s ním. Hnutí se oživí mládeží, která nese zodpovědnost za minulost. Čtvrtá internacionála věnuje obzvláštní pozornost mladé generaci proletariátu. Celá její politika se snaží vštípit mládeži víru v její sílu a v budoucnost. Pouze čerstvé nadšení a průbojný duch mládí může zaručit předběžné úspěchy v boji; pouze tyto úspěchy mohou vrátit nejlepší složky starší generace na cestu revoluce. Tak to vždy bylo a nadále bude.

Oportunistické organizace ze své vlastní povahy soustřeďují hlavní pozornost na nejvyšší vrstvy pracující třídy, a proto ignorují jak mládež, tak ženy. Zahánění kapitalismu však zasazuje nejtěžší rány ženě jako námezdní pracující nebo jako hospodyně v domácnosti. Sekce Čtvrté internacionály musí hledat podporu u nejvykořisťovanějších vrstev pracující třídy, tedy mezi dělnicemi. Najdou zde nevyčerpatelnou zásobu oddanosti, nesobeckosti a odhodlání k obětem.

Prýč s byrokracií a kariérismem! Otevřme cestu mládeží! Obrátte se k ženám-dělnicím! Tato hesla jsou vepsána na prapor Čtvrté internacionály. Pod prapor Čtvrté internacionály!

POD PRAPOR ČTVRTE INTERNACIONALY!

Skeptici se ptají: Přišel již okamžik pro vytvoření Čtvrté internacionály? Říkají, je nemožné vytvořit internacionálu "uměle"; může vzniknout pouze z velkých událostí, atd., atd. Všechny tyto námítky pouze ukazují, že skeptici nic dobrého pro vytvoření nové internacionály nepřinášejí. Nejsou dobří téměř k ničemu.

Čtvrtá internacionála již vznikla z velkých událostí: největších porážek proletariátu v historii. Příčinu těchto porážek je možno najít v degeneraci a věrolomnosti starého vedení. Třídní boj nesnese přerušení. Třetí internacionála, následující Druhou internacionálu, je pro účel revoluce mrtvá. Ať žije Čtvrtá internacionála!

Ale přišel již čas vyhlásit její vytvoření?...skeptici nejsou k utišení. Čtvrtá internacionála, odpovídáme, nemá zapotřebí být "vyhlášena". Existuje a bojuje. Je slabá? Ano, její řady nejsou početné, protože je stále mladá. Jsou to především kádry. Ale kádry jsou zárukou pro budoucnost. Kromě těchto kádrů na této planetě neexistuje jediný revoluční proud, který by byl hoden tohoto jména. Jestliže bude naše internacionála stále slabá počtem, je silná učením, programem, tradicí, v nesrovnatelném utužení svých kádrů. Kdo to nepochopí, dnes ať raději zatím stojí stranou. Zítra to bude už více zřejmé.

Čtvrtá internacionála je již dnes právem nenáviděna stalinisty, sociálními demokraty, buržoazními liberály a fašisty. Není pro ní a nemůže být místo v jakýchkoliv lidových frontách. Nekompromisně bojuje proti všem politickým skupinkám napojeným k předsíním buržoazie. Její úkol — zrušení nadvlády kapitálu. Její cíl — socialismus. Její metoda — proletářská revoluce.

Bez interní demokracie — žádná demokratická výchova. Bez disciplíny — žádná revoluční akce. Vnitřní struktura Čtvrté internacionály je založena na principech demokratického centralismu; plné svobody v diskusi, plné jednoty v akci.

Současná krize lidské kultury je krizí vedení proletariátu. Pokrokoví dělníci sdružení ve Čtvrté internacionále ukazují svojí třídě cestu z této krize. Nabízejí program založený na mezinárodních zkušenostech boje proletariátu a všech utlačovaných světa za osvobození. Nabízejí prapor bez poskvrn.

Pracující — muži a ženy — všech zemí, připojte se pod prapor Čtvrté internacionály. Je to prapor vašeho blížícího se vítězství!

vydala

**SOCIALISTICKÁ
ORGANIZACE
PRACUJÍCÍCH**
Přípravný výbor

1998

**SOP
PO Box 43
Praha 99
199 21**

pv.sop@post.cz

www.sop-lrki.webpark.cz

ŠESTITÝDENÍK SOCIALISTICKÉ ORGANIZACE PRACUJÍCÍCH

**SOCIALISTICKÁ
AVANTGARDA**